

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 399. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357229536/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

svævelser. Han var jo selv næsten den eneste af Gruppen, der trods al digterisk Forkærlighed for Catholicismen, sit hele Liv igennem forblev en haardnakket Protestant. Og netop den Art Religiositet, der blandede sig ind i hans romantiske Samtidiges Tøjlesløshed, synes Arnim at ville oplyse, naar han forklarer den magnetiserende Forførelers Sjæleliv i følgende Ord: «Vi vilde gøre Uret i helt at drage denne Hertugens Fromhed i Tvivl, der syntes hans religiøse Frue saa ren. Der var i ham ogsaa et Anlæg til Fromhed, og det var et saadant Anlæg, der havde tiltrukket ham hos Clelia, skønt rigtignok ikke længe . . . siden hjemfaldt han til en overtroisk Frygt. Han havde overlevet sine Laster. Nu var det ikke blot Sans for Fromhed, der drev ham til Siciliens Vaifartssteder og til alle anselige Gejstlige; han svindledede sig ind i den Fromhed, der hos hans Hustru var op-rigtig. Den blev ham et nyt Pirringsmiddel, hvis Styrke han imidlertid stedse maatte forøge. Religionen blev ham en ny Art Opium; hans Natur fordrede stedse mer, saa længe indtil han ikke mere kunde fordre noget.» (*Grevinde Dolores* II 136 ff.).

Og som Arnim i denne Roman med Fasthed tugter Ud-skejelserne indenfor den romantiske Kres, saaledes snærter han ogsaa med skarpt Vid en Modstander af Romantikerne, Jens Baggesen. Denne havde netop i Heidelberg, hvor han maa være truffet sammen med Arnim, skrevet en Række satiriske Sonetter mod de romantiske Digtere. *Literatur-Sansculotterne paa det tyske Parnas*, som han kaldte dem. Han udgav disse Sonetter samme Aar, i hvilket *Dolores* udkom, under denne Titel: *Der Karfunkel-oder Klingklingel-Almanach, ein Taschenbuch für vollendete Roman-tiker und angehende Mystiker auf das Jahr der Gnade 1810*.

Utvivlsomt er det mindre Baggese's Vers end det Holdnings-løse i hans Personlighed, som har sættet Arnim til Spot. Denne Fjende af Romantikerne bar sig jo i sit Liv planløsere og lune-fuldere ad end nogen Romantiker; det Sære og Selsomme i hans Optræden maatte sysselsætte Arnim, der følte sig draget til Alt, hvad der var selsomt og usandsynligt.

Digteren Waller holder i Arnims Roman sit Indtog paa en højst pudsig Maade. Han rejser tilfods, idet han fører en Hest ved Tøjlen, paa hvilken hans Kone sidder, indpakket i Puder; hans to Sønner rider ved Siden af paa to store langhornede Gedebukke. Om ham selv siges det, at «hans gennemarbejdede, foldede, solbrændte, haarrige Ansigt røbede megen Aand.» Kun

Ordet «haarrig», som er føjet til for at dække en Smule over Brugen af Modellen, passer ikke paa Baggesens skægløse Ydre, ellers er alle Betegnelserne træffende nok. Som Wallers Manér bliver det fremstilt «at tage det Alvorlige spøgefuldt, det Spøgefulde alvorligt og bringe i Forvirring ved Besynderligheder». Han har, siger han, giftet sig for ikke at gøre sin Kone ulykkelig; hun har iøvrigt altid været ham fatal. Han rejser en Æreport foran Husdøren, da han venter sin Kone, anbringer poetiske Indskrifter paa den, river saa, da hun bliver forsinket paa Rejsen, Æreporten ned, og modtager hende med heftige Bebrejdelser. Waller har, ligesom Baggesen, en Landejendom, for staar sig imidlertid, saa lidt som han, paa Landvæsen; da hans Kone trods den bedste Vilje heller ikke forstaar sig det ringeste derpaa, maa han gaa fra Gaarden og flytte ind til Byen. Derover «jubler hele hans Hjerte». Han sværger sin Kone til, at han nu vil blive rigtig flittig; men Intet lykkes for ham. Han beskriver sin Ulykke i følgende Ord: «Saa vækkede hun mig altid tidligt om Morgenen, havde allerede lagt i Kakkellovnen i mit Værelse og kogt Kaffe til mig og der skulde jeg nu arbejde; det var til at falde i Søvn over.» Da Greven erkyndiger sig om han virkelig lider Nød og tilbyder ham sin Hjælp, forsikrer Waller ham ganske i Baggesens Ånd om at «han lever ret godt af sin Forfattervirksomhed og sin Gæld, ogsaa gerne vil lægge Beslag paa hans Velvilje». Hans Evne til Underholdning viser Arnim Retfærdighed. Det hedder om ham, at han paa én Aften gav et Forraad af Indfald og Historier til Pris, som ellers kunde holde ud i Maaneder. Meget fint og træffende er det Træk, at Waller ikke kan lade være med selv at prise den skønne, afvejede Takt i sine Heksametre og roser sig af at Voss længst har skænket ham sin ubetingede Anerkendelse for dem. Som bekendt var Baggesen gammeldags nok i sin Smag til, selv i det korte Tidsrum, hvor han beundrede og forherligede Goethe, at sætte Voss som Versekunstner over ham, og som Digter i de antike Versemaal dannede han sig ganske efter Voss. Aldeles afuret Baggesen er Wallers Vending, at «i Kraft af tresindstyve destillerede Æggesnapse» er han kommen under Vejr med Fiffet ved de Voss'ske Heksametre; en af Baggesens Yndlingstalemaader (anvendt i *Labyrinth*), var jo denne: «paa utallige destillerte Æggesopkeners udtrykkelige Befaling».

Skarp og vittig er trods Vrængbilledet Skildringen af hvor-